

Til lovforslag nr. L 161. Betænkning afgivet af kommunaludvalget den 19. maj 1987

Betænkning

over

Forslag til lov om et forebyggelsesråd

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til indenrigsministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels i samråd.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlig henvendelse fra Kræftens Bekæmpelse samt universitetslektor, dr. med. Tage Egsmose.

Der er af flere mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Mindretallet finder, at opgaven med at styrke indsatsen for begrænsning af tobaksrygningens gener og helbredsskadelige virkninger bedre vil kunne løses af Forebyggelsesrådet end af et selvstændigt tobaksskaderåd.

Baggrunden herfor er, at Forebyggelsesrådet i sit hidtidige arbejde allerede har opnået en generel erfaring med varetagelsen af disse opgaver. Hertil kommer, at en forebyggelsesindsats på tobaksområdet bedst kan ske i sammenhæng med den generelle indsats for sygdomsforebyggelse. Således finder mindretallet ikke, at tobaksrelaterede sygdomme i deres årsag er væsensforskellige fra andre sygdomme, f.eks. sygdomme forårsaget af arbejdsmiljø og livsstil i øvrigt. Endelig vil der ved en løsning af opgaven i Forebyggelsesrådets regi kunne opnås en væsentlig be-

sparelse i forhold til etablering af et selvstændigt råd med selvstændigt sekretariat, herunder personale og lokaler.

Mindretallet skal fremhæve, at forslaget om et selvstændigt tobaksskaderåd i høj grad synes inspireret af det norske »Statens tobaksskaderåd«. I Norge har der imidlertid ikke eksisteret et forebyggelsesråd som i Danmark.

Uanset om der bliver tale om et helt uafhængigt tobaksskaderåd eller et sagkyndigt udvalg under Forebyggelsesrådet, har det – også ifølge folketingsbeslutningen af 28. maj 1986 – været hensigten, at det pågældende råd skulle varetage oplysende og rådgivende funktioner vedrørende forebyggelse. Det vil efter mindretallets opfattelse ikke være i overensstemmelse med denne hensigt at belaste det pågældende råd med også som administrativt organ at skulle tage stilling til de overvejende retlige tvivlsspørgsmål om gennemførelsen af en lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v. Det vil næppe heller være muligt at finde rådsmedlemmer, der har forudsætninger for at varetage to så vidt forskellige funktioner.

Mindretallet finder endvidere, at et forslag om i loven at forpligte samtlige amtskommuner og kommuner til at oprette lokale forebyggelsesråd er uhensigtsmæssigt. Mindretallet er opmærksom på, at der allerede i et flertal af amtskommunerne er oprettet eller truffet politisk beslutning om at oprette forebyggelsesråd, og en tilsvarende positiv udvikling er sket i kommunerne. Mindretallet finder, at det er værdifuldt, at dette forebyggende arbejde har mulighed for at ske på grundlag af lokale initiativer.

Det er mindretallets opfattelse, at et lovbestemt krav om nedsættelse af lokale forebyggelsesråd vil kunne komme til at virke på tværs af de eksisterende velfungerende forebyggelsesråd og dermed virke hindrende for det lokale engagement, som bør være grundlaget for en forebyggende indsats.

Et tredje mindretal (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Mindretallet har noteret sig indenrigsministerens opfattelse af, at Forebyggelsesrådet selv bør vælge sine opgaver, og er i øvrigt enig i, at det er meget væsentligt at understøtte lokale initiativer og afpasse arbejdet efter, hvad der er iværksat af andre myndigheder, private organisationer og lignende.

Mindretallet har dog den opfattelse, at Forebyggelsesrådet bør være meget opmærksom på opgaver, der vedrører dataindsamling og koordinering på områder som trafikskader, idrætsskader og andre felter, hvor et forebyggende arbejde er meget påkrævet.

For så vidt angår Tobaksskaderådet må det ligeledes gælde, at rådet selv kan tage opgaver op, som det måtte finde vigtigt for at fremme målsætningen i lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v. Mindretallet skal i den forbindelse pege på, at ministeren i et svar til udvalget har tilkendegivet, at han finder, »at det til stadighed må overvejes, hvordan tobaksforbruget i Danmark kan begrænses«. Ministeren skriver endvidere i svaret på udvalgets spørgsmål nr. 6 til lovforslaget: »Jeg er også enig i, at reklame for tobak må indgå i disse overvejelser«.

Ændringsforslag

Af et flertal (S, SF og RV):

Til titlen

1) Titlen affattes således:

»Forslag

til

Lov om et forebyggelsesråd og et tobaksskaderåd«.

Af et mindretal (S), tiltrådt af et mindretal (SF):

2) Før § 1 indsættes som kapiteloverskrift:

»Kapitel 1

Forebyggelsesrådet«.

Af et flertal (S, SF og RV):

Til § 1

3) Stk. 2 udgår.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

Til § 3

4) Paragraffen affattes således:

»§ 3. Indenrigsministeren nedsætter et uafhængigt, sagkyndigt tobaksskaderåd, som har til opgave at styrke indsatsen for begrænsning af tobaksrygningens gener og helbredsskadelige virkninger for såvel aktive som passive rygere. Endvidere kan Tobaksskaderådet afgive udtalelser vedrørende klager og tvivlsspørgsmål til de i § 6, stk. 3, i lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v. nævnte myndigheder i forbindelse med gennemførelsen af nævnte lov.

Stk. 2. Tobaksskaderådet består af 9 medlemmer, der udpeges af indenrigsministeren. 2 medlemmer udpeges blandt medlemmerne af Forebyggelsesrådets forretningsudvalg, og 7 medlemmer udpeges som sagkyndige inden for områderne: lægevidenskab, jura, sociologi, statistik/epidemiologi, pædagogik, psykologi og information. Rådets formand udpeges af indenrigsministeren blandt de 7 sagkyndige medlemmer.

Stk. 3. Tobaksskaderådet arbejder uafhængigt af Forebyggelsesrådet med selvstændig sekretariatsfunktion.

Stk. 4. Tobaksskaderådet offentliggør hvert år en beretning om dets virksomhed. Beretningen afgives direkte til Folketinget og indenrigsministeren.«

Til § 5

5) Paragraffen affattes således:

»§ 5. Indenrigsministeren fastsætter Forebyggelsesrådets og Tobaksskaderådets forretningsordener.«

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af et *mindretal* (SF):

Nyt kapitel

6) Efter § 7 indsættes som nyt kapitel:

»Kapitel 2

Lokale forebyggelsesråd

§ 01. Der oprettes lokale forebyggelsesråd i alle amtskommuner og kommuner.

Stk. 2. Amtsrådet henholdsvis kommunalbestyrelsen afgør, hvorledes det lokale forebyggelsesråd sammensættes. I det lokale forebyggelsesråd skal der dog altid være repræsentanter for personalegrupper inden for sundhedssektoren, socialektoren og politiet samt for forbrugerne.

§ 02. I hver amtskommune ansættes en eller flere forebyggelseskonsulenter, der har til opgave at koordinere og inspirere de lokale råd i deres arbejde.

§ 03. Formålet med de lokale forebyggelsesråd er gennem et effektivt informationsarbejde at give den enkelte borger i amtskommunen og kommunen forståelse for værdien af en rigtigere og sundere levevis.

§ 04. De lokale forebyggelsesråd skal have beføjelse til at igangsætte debatter, til at tage selvstændige initiativer og til at samarbejde og koordinere opgaver, der skal varetages af personalegrupper inden for sundhedssektoren, socialektoren, politiet og andre.

§ 05. De lokale forebyggelsesråd fastsætter selv deres forretningsordener.

§ 06. Udgifterne til det lokale forebyggende arbejde afholdes af pågældende amtskommune eller kommune.«

7) Før § 8 indsættes som kapiteloverskrift:

»Kapitel 3

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.«

Bemærkninger

Til nr. 1, 3, 4 og 5

Ændringsforslagene tilsigter at garantere Tobaksskaderådet uafhængighed og selvstændighed. Tobaksrygning og deraf følgende skader og gener er ikke sygdomme på linie med alle andre sygdomme, som der er udbredt enighed om at forebygge. Den væsentligste forskel er, at der bag udbredelsen af tobaksrygningen står meget væsentlige økonomiske interesser.

Flertallet er enig i, at der bør opretholdes et begrænset personsammenfald, samt at sekretariatsfunktionen – i hvert fald til en begyndelse – kan have kontorfællesskab med Forebyggelsesrådet, men ønsker med ændringsforslagene at fastslå, at Tobaksskaderådet ikke er underlagt Forebyggelsesrådet. Ved udpegningen af Tobaksskaderådets medlemmer skal der lægges vægt på faglige kvalifikationer, på engagement i tobaksspørgsmålet samt på, at medlemmerne har mulighed for at afse tid til arbejdet i rådet.

Det må påregnes, at der vil blive behov for mindst 2,5 mill. kr. (på årsbasis) til oplysende virksomhed, hvilket svarer til en oplysningsvirksomhed som den, der udøves af Kræftens Bekæmpelse. Udgifter til Tobaksskaderådets sekretariatsfunktion ligger altså herudover.

Til nr. 2, 6 og 7

Målet om en høj grad af livskvalitet for flest mulige kræver mange initiativer fra samfundets side. Et af dem er en forebyggende indsats for sundhedsfremme, sygdoms- og ulykkesforebyggelse. Den forebyggende indsats skal også udføres i lokalområderne. Erfaringer viser, at langt fra alle kommuner eller alle amtskommuner er tilstrækkelig bevidste om denne opgave. Derfor må der en lovgivning til.

Det lokale forebyggelsesråd bør have en bred sammensætning og etableres af de lokale myndigheder.

En forebyggelseskonsulent, der har til opgave at koordinere og inspirere både i egen amtskommune og i amtets kommuner, ansættes i hver amtskommune.

De lokale forebyggelsesråd skal have beføjelse til at igangsætte debatter, tage initiativer og informere befolkningen om relevante emner. Udgifterne til det forebyggende arbejde vil være meget begrænsede i forhold til de besparelser, der vil komme ud af arbejdet.

Udgifterne dækkes af den pågældende amtskommune eller kommune.

Karen Højte Jensen (KF) nfm. Flemming Jensen (KF) Lizzie Lichtenberg (KF)

Lis Aaltonen (KF) Svend Heiselberg (V) Bente Nielsen (V) Maisted (V)

Steffensen (KRF) Hans Jørgen Jensen (S) Dorte Bennedsen (S)

Tove Lindbo Larsen (S) Lerke (S) Henning Rasmussen (S) fmd. Taanquist (S)

Birthe Hansen (SF) Tommy Dinesen (SF) Aase Olesen (RV)

Partierne CD, FP og VS havde ikke medlemmer i udvalget.